

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Idy Hanzelovej a členiek senátu JUDr. Marianny Reiffovej a JUDr. Júlie Horskej v právnej veci navrhovateľky **I.**, bytom P., X., zast. J., advokátkou Advokátskej kancelárie so sídlom L. X, T., proti odporkyni **Sociálnej poisťovni v Bratislave**, Ul. 29. augusta č. 8, o výšku vdovského dôchodku, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo 16. septembra 2010, č.k. 12Sd/21/2010-57, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo 16. septembra 2010, č. k. 12Sd/21/2010-57, **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania **nepriznáva.**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom zo 16. septembra 2010, č.k. 12Sd/21/2010-57, potvrdil rozhodnutie zo 16. októbra 2009 a zmenové rozhodnutie z 29. decembra 2009, obidve číslo X.X.X., ktorými odporkyňa podľa § 81 ods. 6 a § 112 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov zvýšila navrhovateľke vdovský dôchodok od 2. júla 2009 na sumu 292,10 € mesačne. Krajský súd týmto rozsudkom potvrdil aj rozhodnutie z 10. decembra 2009 číslo X.X., ktorým odporkyňa podľa § 82 zákona č.461/2003 Z. z. o sociálnom poistení zvýšila navrhovateľke vdovský dôchodok od 1. januára 2010 na sumu 301,10 € mesačne.

V odôvodnení tohto rozsudku krajský súd uviedol, že odporkyňa vo veci riadne zistila skutkový stav. Zhodnotil skutočnosti, že nakoľko sa počet pozostalostných dôchodkov po nebohom manželovi navrhovateľky I. od 2. júla 2009 zmenil z dôvodu zastavenia výplaty sirotského dôchodku pre dieťa J. z troch poberateľov na dvoch (navrhovateľku a syna M.), bolo potrebné pozostalostné dávky podľa § 81 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení úmerne upraviť a priznať navrhovateľke vdovský dôchodok od 2. júla 2009 na upravenú sumu 292,10 €, v ktorej sume vdovského dôchodku sú už zahrnuté zvýšenia, patriace do tohto dátumu podľa jednotlivých právnych predpisov. Konštatoval, že odporkyňa napadnuté rozhodnutia riadne odôvodnila podľa § 209 zákona o sociálnom poistení.

Proti rozsudku krajského súdu podala odvolanie navrhovateľka. Žiadala odvolacím súdom rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť a zrušiť napadnuté rozhodnutia odporkyne a vrátiť jej vec na ďalšie konanie, lebo rozhodnutie súdu prvého stupňa bolo založené na nesprávnom právnom posúdení veci. Takto žiadala rozhodnúť z dôvodu, že od 2. júla 2009 sa zmenil počet poberateľov pozostalostných dôchodkov po manželovi I. z troch na dvoch, z ktorého dôvodu ich odporkyňa úmerne upravila. Vdovský dôchodok jej od uvedeného dátumu odporkyňa upravila na sumu 292,10 €, pričom vychádzala správne zo sumy 60 % invalidného dôchodku jej nebohého manžela 6 546 Sk (celkom mal k 26. augustu 2004, teda ku dňu úmrtia 10 913 Sk), avšak nesprávne jej k tejto sume pripočítala zvýšenia už právoplatne priznané rozhodnutiami, a teda vychádzajúce z pôvodnej sumy jej priznaného a aj poberaného vdovského dôchodku vo výške 4 677 Sk mesačne. Došlo tak, podľa názoru navrhovateľky, k chybnému výpočtu vdovského dôchodku odporkyňou, pretože postupovala v rozpore s ustanovením § 81 ods. 6 zákona č.461/2003 Z. z. o sociálnom poistení a teda napadnuté rozhodnutia odporkyne sú v rozpore so zákonom. Zároveň žiadala navrhovateľka priznať jej náhradu trov odvolacieho konania.

Odporkyňa navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 v spojení s § 250s OSP preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nie je možné vyhovieť.

Podľa § 75 ods. 1 a podľa § 77 ods. 1 zákona č.461/2003 Z. z. o sociálnom poistení suma vdovského dôchodku je 60 %, suma sirotského dôchodku je 40 % starobného alebo invalidného dôchodku, na ktorý mal alebo by mal nárok zomretý manžel (rodič dieťaťa), ku dňu smrti.

Podľa § 81 ods. 6 zák. č. 461/20003 Z. z. o sociálnom poistení pri vzniku nárokov na výplatu vdovského dôchodku a sirotského dôchodku alebo sirotských dôchodkov a pri vzniku nárokov na výplatu vdoveckého dôchodku a sirotského dôchodku alebo sirotských dôchodkov po tom istom poistencovi nesmie úhrn sumy týchto dôchodkových dávok presiahnuť 100% dôchodkovej dávky poistenca, na ktorú mal alebo by bol mal nárok ku dňu smrti; to neplatí, ak k prekročeniu tejto sumy došlo z dôvodu zaokrúhľovania dôchodkových dávok podľa § 116 ods. 8. Ak úhrn dôchodkových dávok presiahne túto sumu, suma každej z uvedených dôchodkových dávok sa zníži pomerne tak, aby suma uvedená v prvej vete nebola prekročená. To platí rovnako aj pre úhrn súm sirotských dôchodkov po tom istom zomretom poistencovi. Ak niektorému z poberateľov uvedených dôchodkových dávok zanikne nárok na túto dôchodkovú dávku alebo vznikne nárok na túto dôchodkovú dávku aj ďalšiemu poberateľovi, sumy dôchodkových dávok ostatných poberateľov po tom istom poistencovi sa úmerne upravujú tak, aby nepresiahli sumu uvedenú v prvej vete vrátane zvýšenia, ktoré by k nej patrili podľa § 82 ku dňu, v ktorom sa sumy dôchodkových dávok úmerne upravujú.

Podľa § 75 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení výplata dávky sa zastaví, uvoľní alebo sa dávka vypláca v nižšej sume alebo vo vyššej sume, ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na nárok na výplatu dávky.

Z obsahu súdneho, ale aj administratívneho spisu založeného u odporkyni vyplýva, že navrhovateľka sa stala poberateľkou vdovského dôchodku odo dňa smrti svojho manžela I. 26. augusta 2004. Okrem vdovského dôchodku vznikol nárok aj na sirotský dôchodok dvom deťom, z ktorého dôvodu bol vdovský dôchodok navrhovateľky upravený tak, aby úhrn pozostalostných dôchodkov, t.j. vdovského dôchodku a sirotských dôchodkov nepresiahol 100 % dôchodkovej dávky zomretého, na ktorú by bol mal nárok ku dňu smrti, v zmysle ustanovenia § 81 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

Zo sumy invalidného dôchodku zomretého rodiča 10 913 Sk mesačne bol vdovský dôchodok 60 % vo výške 6 548 Sk mesačne znížený na sumu 4 677 Sk mesačne, pričom boli pomerne znížené aj sirotské dôchodky zo sumy 4 367 Sk mesačne pre každé dieťa na sumu 3 118 Sk mesačne (pri delení sumy invalidného dôchodku manžela navrhovateľky 10 913 Sk mesačne: mesačným úhrnom pozostalostných dôchodkov $6\,548\text{ Sk} + 4\,365\text{ Sk} + 4\,365\text{ Sk} = 15\,278\text{ Sk}$, čím bol získaný index 0,71429. Vynásobením tohto indexu sumou 6 548 Sk vdovského dôchodku, získala odporkyňa pomerne znížený, upravený vdovský dôchodok vo výške 4 677 Sk a vynásobením tohto indexu sumou 4 365 Sk sirotského dôchodku, získala odporkyňa výšku pomerne zníženého, upraveného sirotského dôchodku vo výške 3 118 Sk. Úhrn súm týchto pozostalostných dôchodkov $4\,677\text{ Sk} + 3\,118\text{ Sk} + 3\,118\text{ Sk} = 10\,913\text{ Sk}$, nesmel presiahnuť sumu invalidného dôchodku zomrelého manžela navrhovateľky). K sume vdovského dôchodku navrhovateľky 4 677 Sk mesačne boli priznávané zvýšenia podľa

- § 293a ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 43/2004 Z. z. o 4 %, t. j. **o 188 Sk mesačne**, na sumu 4 865 Sk mesačne,
- § 293a ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 43/2004 Z. z. a opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 466/2004 Z. z. o 3,4 %, t. j. **o 166 Sk mesačne**, na sumu 5 031 Sk mesačne,
- § 293e ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 244/2005 Z. z. o 8,85 %, t. j. **o 446 Sk mesačne**, na sumu 5 477 Sk mesačne
- § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. a opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 229/2006 Z. z. o 5,95 %, t.j. **o 326 Sk mesačne**, na sumu 5 803 Sk mesačne od 2. decembra 2006. Sama navrhovateľka na čl. 7 doložila do súdneho spisu rozhodnutie odporkyne z 29. septembra 2006 s touto výškou jej vdovského dôchodku.
- od 1. júla 2007 podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z. z. a opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 197/2007 Z. z. o 6,25 % mesačnej sumy, t. j. **o 363 Sk mesačne**, na sumu 6 166 Sk mesačne,
- od 1. augusta 2008 podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 136/2008 Z. z. o 5 % mesačnej sumy, t. j. **o 309 Sk mesačne**, na sumu 6 475 Sk mesačne.

Z dôvodu zastavenia výplaty sirotského dôchodku pre syna J. sa od 2. júla 2009 počet poberateľov pozostalostných dávok po nebohom manželovi navrhovateľky I. zmenil na dva pozostalostné dôchodky, a to na vdovský dôchodok pre navrhovateľku z jeho invalidného dôchodku ku dňu 26. augusta 2004 vo výške 10 913 Sk mesačne v sume 6 548 Sk mesačne, čo tvorí z neho 60 % a na sirotsky dôchodok pre syna M. v sume 4 365 Sk mesačne, čo tvorí 40 % dôchodku nebohého otca. K tejto sume vdovského dôchodku v mesačnej výške 6 548 Sk patria podľa §82 ods. 3 zákona o sociálnom poistení pôvodné zvýšenia, t.j. :

- podľa § 293a ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 43/2004 Z.z. o **188 Sk** mesačne na sumu 6 736 Sk mesačne,
- podľa § 293a ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 43/2004 Z.z. a opatrenia MPSVaR SR č. 466/2004 Z.z. o **166 Sk** na sumu 6 902 Sk mesačne,
- podľa § 293a zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 449/2008 Z.z. o **446 Sk** na sumu 7 348 Sk mesačne,
- podľa § 82 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. a opatrenia MPSVaR SR č. 229/2006 Z.z. o **326 Sk** na sumu 7 674 Sk mesačne,
- podľa § 82 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. a opatrenia MPSVaR SR č. 197/2007 Z.z. o **363 Sk** na sumu 8 037 Sk mesačne,
- podľa § 82 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. a opatrenia MPSVaR SR č. 136/2008 Z.z. o **309 Sk** na sumu 8 346 Sk mesačne, čo je 277,10 € mesačne,
- podľa § 82 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 449/2008 Z.z. a opatrenia MPSVaR SR č. 450/2008 Z.z. o **15 €** na sumu 292,10 € mesačne.

K 2. júlu 2009 teda patrí navrhovateľke vdovský dôchodok v sume 292,10 € mesačne a od 1. januára 2010 jej patrí zvýšenie o 3,05 % mesačnej sumy, t. j. o 9 € na sumu 301,10 € mesačne, ako správne bolo rozhodnuté odporkyňou v treťom preskúvanom rozhodnutí z 10. decembra 2009.

Nemožno súhlasiť s tvrdením navrhovateľky, že jej odporkyňa mala zvyšovať vdovský dôchodok od 2. júla 2009, t.j. od zmeny z troch na dva pozostalostné dôchodky, tak ako si to v návrhoch na preskúmanie a vo svojich podaniach v konaní vypočítala, pretože ku dňu jednotlivých zvyšovaní sa jej vdovský dôchodok nevyplácal v upravenej, teda vyššej výške, k akej zvyšovania ona pripočítavala. Ved' nárok na novú sumu vdovského dôchodku vo výške

6 548 Sk mesačne navrhovateľke vznikol od 2. júla 2009, t.j. odo dňa, kedy nastala skutočnosť odôvodňujúca zmenu sumy pozostalostných dávok, a nie odo dňa úmrtia jej manžela. Názor, podľa ktorého sa na tento účel majú znovu určiť aj sumy zvýšení dôchodkov podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, a to tak, ako by boli priznané, ako by sumy pozostalostných dávok boli vyplácané od priznania bez obmedzenia ich sumy, nie je v súlade správnou úpravou uvedenou v § 81 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení. Z citovaného ustanovenia § 81 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení nevyplýva, že po novom určení súm dôchodkov sa majú znovu určiť aj sumy zvýšení dôchodkov patriace podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

Odporkyňa k novourčenej sume vdovského dôchodku správne pripočítala sumy zvýšení, ktoré boli podľa § 81 od. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení priznané jej právoplatnými rozhodnutiami.

Prepočítať sumu zvýšenia pozostalostného dôchodku patriacu k dôchodku pred dňom, od ktorého sa zvyšuje suma pozostalostného dôchodku, podľa poslednej vety § 81 ods. 6 zákona č. 491/2003 Z. z. neumožňuje ani § 82 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, podľa ktorého na zvýšenie dôchodku je rozhodujúca mesačná suma dôchodku vyplácaná ku dňu, od ktorého sa dôchodok zvyšuje.

Znamená to, že v súčasnosti platná právna úprava Sociálnej poisťovni neumožňuje prepočítať sumy valorizácie pozostalostných dávok z dôvodu zvýšenia ich sumy podľa § 81 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací, vecne správny rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo 16.septembra 2010, č. k. 12Sd/ 1/2010-57, ohľadne všetkých troch rozhodnutí odporkyne zo 16.októbra 2009 v spojení so zmenovým rozhodnutím z 29.decembra 2009 pod č. X.X.X. a z 10. decembra 2009 č. X.X. podľa § 219 OSP potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods.1 v spojení s § 250k ods.1 a § 151 ods.1 OSP, lebo navrhovateľka nebola v odvolacom konaní úspešná.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. augusta 2011

JUDr. Ida Hanzelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová